

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a členov senátu JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **R.**, so sídlom J., zastúpenému JUDr. H., advokátkou so sídlom v S., proti žalovanej **R.**, bývajúcej v D., zastúpenej JUDr. M., advokátom so sídlom v N., **o neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 10 C 67/2004, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 9. decembra 2004 sp. zn. 9 Co 208/2004, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 9. decembra 2004 sp. zn. 9 Co 208/2004 a rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 8. júna 2004 č.k. 10 C 67/2004-30 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Nové Zámky na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom z 8. júna 2004 č. k. 10 C 67/2004-30 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru z dôvodu § 69 ods. 1 písm. a/ Zák. práce žalovanej z 18. februára 2004 a z 15. marca 2004 je neplatné. Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi 5 622 Sk trov konania, na účet súdu 1000 Sk titulom súdneho poplatku, všetko do 3 dní. Bol toho názoru, že nebol naplnený dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru podľa § 69 ods. 1 písm. a/ Zák. práce, keďže „lekársky posudok“ z 23. februára 2004 vyhotovený praktickým lekárom pre dospelých MUDr. I. nemožno považovať za lekársky posudok, ktorý ma na mysli uvedené zákonné ustanovenie ako i ustanovenie § 55 ods. 2 písm. a/ Zák. práce.

Mal za to, že za lekársky posudok pre účely preradenia zamestnanca na inú prácu možno považovať lekársky posudok vydaný lekárskou posudkovou komisiou Sociálnej poisťovne podľa § 153 ods. 5 zákona č. 461/ 2003 Z.z. o sociálnom poistení. „Lekársky posudok“ zo dňa 23. februára 2004 ako i lekárska správa zo 16. februára 2004, vydané MUDr. I. majú charakter len lekárskeho potvrdenia, resp. odporúčania, a preto na ich základe žalobca nemal povinnosť previesť žalovanú na inú prácu, v dôsledku čoho okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany žalovanej vykonané listami z 18. februára a 15. marca 2004 nemôže byť platné. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zák. č. 71/1992 Zb.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalovanej rozsudkom z 9.decembra 2004 sp. zn. 9 Co 208/2004 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanú zaviazal v lehote 3 dní zaplatiť žalobcovi 4 126 Sk trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i s jeho právnym posúdením veci. Aj podľa jeho názoru pre platnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru podľa § 69 ods. 1 písm. a/ Zák. práce bolo potrebné, aby žalovaná predložila lekársky posudok vydaný posudkovým lekárom s potrebnými formálnymi a skutkovými náležitosťami. Žalovanou predložená lekárska správa zo 16. februára 2004 a lekársky posudok z 23. februára 2004, nakoľko boli vydané praktickým lekárom, však takýto charakter lekárskeho posudku nespĺňajú. Samostatným výrokom pripustil dovolanie, pretože svoje rozhodnutie považoval za zásadného právneho významu v otázke „či pre účely preradenia zamestnanca na inú prácu a okamžité skončenie pracovného pomeru zo zdravotných dôvodov môže lekársky posudok vydať iba posudkový lekár alebo aj praktický lekár a aké náležitosti má lekársky posudok mať“.

Žalovaná podala proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie a žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho ako i prvostupňového súdu zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Nesúhlasila s právnym názorom oboch súdov, že pre účely preradenia zamestnanca na inú prácu podľa § 55 ods. 2 písm. a/ Zák. práce a okamžitého skončenia pracovného pomeru podľa § 69 ods. 1 písm. a/ Zák. práce sa vyžaduje lekársky posudok vydaný posudkovým lekárom podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Uviedla, že pre tieto účely sa vyžaduje lekársky posudok vydaný ošetrujúcim lekárom, ktorú povinnosť si splnila.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny, a preto navrhol dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

V súlade s § 372l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení zákona č. 341/2005 Z. z. sa konania o dovolaní, o ktorých dovolací súd nerozhodol do 31. augusta 2005, dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005. Vzhľadom na to bolo dovolanie (podané 23. mája 2005) prejednané podľa Občianskeho súdneho poriadku v znení do 31. augusta 2005 (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 písm. a/ O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné.

V ustanovení § 238 ods. 3 písm. a/ O.s.p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom jeho rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. V prípade dovolania pripusteného odvolacím súdom v zmysle § 238 ods. 3 písm. a/ O.s.p. je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), a to práve len v konkrétne vymedzenej otázke. V dovolacom konaní môžu byť v takom prípade predmetom súdneho posudzovania iba právne otázky [na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.)].

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacím dôvodom, vrátane jeho vecného (obsahového) vymedzenia dovolateľom. Obligatórne sa zaoberá len vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tieto vady konania neboli dovolateľkou namietané a ani z obsahu spisu tieto vady nevyplynuli.

Uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. možno odvolaciemu súdu vytknúť, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či

odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod je predmetom preskúmania dovolacím súdom právna otázka (pre ktorú odvolací súd pripustil dovolanie), či lekársky posudok pre účely preradenia zamestnanca na inú prácu zo zdravotných dôvodov a pre okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 69 ods. 1 písm. a/ Zák. práce má vydať posudkový lekár alebo praktický lekár a aké náležitosti má lekársky posudok obsahovať.

Dovolací súd s názorom odvolacieho súdu, že pre účely preradenia zamestnanca na inú prácu podľa § 55 ods. 2 písm. a/ Zák. práce a pre okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 69 ods. 1 písm. a/ Zák. práce je potrebný lekársky posudok vydaný posudkovým lekárom, nesúhlasí.

Podľa § 69 ods. 1 písm. a/ Zák. práce zamestnanec môže pracovný pomer okamžite skončiť, ak podľa lekárskeho posudku nemôže ďalej vykonávať prácu bez vážneho ohrozenia svojho zdravia a zamestnávateľ ho nepreradil do 15 dní odo dňa predloženia tohto posudku na inú pre neho vhodnú prácu.

Zamestnávateľ je povinný preradiť zamestnanca na inú prácu, ak zamestnanec stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku alebo rozhodnutia orgánu štátnej zdravotníckej správy, alebo rozhodnutia orgánu sociálneho zabezpečenia dlhodobú spôsobilosť vykonávať naďalej doterajšiu prácu alebo ak ju nesmie vykonávať pre chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou, alebo ak dosiahol na pracovisku najvyššiu prípustnú expozíciu určenú záväzným posudkom príslušného orgánu na ochranu zdravia (§ 55 ods. 2 písm. a/ Zák. práce).

Napriek tomu, že Zákonník práce sa vo viacerých ustanoveniach odvoláva na lekársky posudok, lekárska posudková činnosť na účely pracovnoprávnych vzťahov nie je v súčasnosti upravená v žiadnom zo všeobecne záväzných predpisov. Všeobecná úprava bola do 31. mája 2003 obsiahnutá v § 2 ods. 3 zákona č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, podľa ktorého zdravotná starostlivosť zahŕňala všetku ambulantnú aj ústavnú starostlivosť vrátane kúpeľnej starostlivosti, závodnej preventívnej starostlivosti, lekárenskej starostlivosti a lekárskej posudkovej činnosti vykonávanej ošetrojúcim lekárom a ošetrovateľskej

starostlivosti. Uvedený zákon predpokladal v ustanovení § 6 ods. 6 ustanovenie podrobnosti o posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na prácu a o preventívnych prehliadkach vo všeobecne záväznom právnom predpise vydanom Ministerstvom zdravotníctva SR po dohode s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Do platnosti tohto ustanovenia (31. decembra 2004 – ustanovenie zrušené zákonom č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti) však takýto právny predpis nebol vydaný.

Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, účinný od 1. januára 2004, obsahuje úpravu lekárskej posudkovej činnosti, avšak táto sa týka výlučne sociálneho poistenia (nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, úrazového poistenia). V zmysle tejto zákonnej úpravy posudkový lekár sociálneho poistenia vykonáva kontrolu posudzovania spôsobilosti na prácu ošetrojúcim lekárom z hľadiska účelného vynakladania prostriedkov na nemocenské a pri kontrolných lekárskejších prehliadkach posudzuje pracovnú schopnosť poistenca len na účely sociálneho poistenia. V rámci kontroly posudzovania spôsobilosti na prácu posudkový lekár, okrem iného, vykonáva kontrolu odbornej úrovne posudzovania spôsobilosti na prácu ošetrojúcim lekárom ako aj kontrolu potreby preradenia na inú prácu, ale za účelom poskytovania vyrovnávacej dávky v sporných prípadoch (§ 154 ods. 1 písm. a/ a d/ uvedeného zákona). Z tohto zákonného ustanovenia ako i z ustanovenia § 153 ods. 2 písm. a/, § 156 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení vyplýva, že spôsobilosť na prácu posudzuje ošetrojúci lekár a že ošetrojúci lekár tiež posudzuje potrebu preradenia na inú prácu. Posudkový lekár vykonáva len kontrolu tohto posúdenia vykonanú ošetrojúcim lekárom a v prípade preradenia na inú prácu len z hľadiska poskytovania vyrovnávacej dávky, na ktorú má v zmysle § 44 zákona nárok zamestnankyňa, ak je počas tehotenstva preradená na inú prácu, pretože práca, ktorú predtým vykonávala, je podľa osobitného predpisu zakázaná tehotným ženám alebo podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej tehotenstvo, a pri práci, na ktorú je preradená, dosahuje bez svojho zavinenia nižší príjem alebo náhradu príjmu podľa osobitného predpisu ako pri práci, ktorú vykonávala pred preradením.

Z uvedeného teda vyplýva, že podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení posudkový lekár pre účely pracovnoprávných vzťahov nevydáva lekárske posudky o spôsobilosti zamestnanca na prácu a potrebe preradenia zamestnanca na inú prácu, ale že vykonáva len kontrolu tohto posúdenia vykonanú ošetrojúcim lekárom, a to z hľadiska účelu tohto zákona a v ňom upravených jednotlivých dávok sociálneho poistenia.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu pre účely pracovnoprávnych vzťahov posudzuje a posudok o zdravotnej spôsobilosti vydáva ošetrojúci lekár zamestnanca. Predpokladom platného okamžitého skončenia pracovného pomeru podľa § 69 ods. 1 písm. a/ Zák. práce je však len taký lekársky posudok, ktorý nepripúšťa iný odborný záver ako ten, že zamestnanec nemôže vykonávať prácu „bez vážneho ohrozenia zdravia“; takýto stav musí posudok deklarovať. Pre naplnenie tohto dôvodu zrušovacieho prejavu zamestnanca sa teda vyžaduje lekárske posudkom vyslovene deklarovaná nemožnosť vykonávať doterajšiu prácu bez vážneho ohrozenia zdravia, ktorá z hľadiska zdravotného stavu zamestnanca vyžaduje od zamestnávateľa povinnosť preradiť ho na inú pre neho vhodnú prácu do 15 dní od predloženia posudku alebo aby bol pracovný pomer okamžite skončený. V prípade okamžitého skončenia pracovného pomeru podľa vyššie uvedeného zákonného ustanovenia teda nebude postačovať taký záver posudku, aký sa vyžaduje pre výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. d/ Zák. práce o dlhodobej nespôsobilosti vykonávať doterajšiu prácu, alebo len doporučenie lekára k zmene druhu vykonávanej práce odôvodnené nevhodnosťou doterajšej práce z hľadiska zdravotného stavu zamestnanca.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci; Najvyšší súd Slovenskej republiky ho preto podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil. Keďže vadou, pre ktorú sa zrušilo rozhodnutie odvolacieho súdu, je postihnutý aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušil dovolací súd podľa § 243b ods. 2 O.s.p. aj rozsudok prvostupňového súdu a vec vrátil Okresnému súdu Nové Zámky na ďalšie konanie. Právny názor vyslovený v tomto rozsudku je záväzný; v novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2005

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: